

Η ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΔΥΣΗΣ - ΑΝΑΤΟΛΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΟΠΩΝ ΣΤΟ ΑΓΙΟ ΟΡΟΣ

crash

online

ΤΕΥΧΟΣ 50 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2018 • ΤΙΜΗ 4,50 € • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΛΙΚΗΣ ΡΗΣΗΣ

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ

Πώς έδιωξαν τους
Ρώσους πράκτορες

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

«Εγώ, ο Τσίπρας
και ο Καμμένος»

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ

Πώς ξεπουλάνε
όλες τις αρχαιότητες

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΛΕΞΗ-ΤΑΓΙΠ ΣΤΗ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

**«Μου υποσχέθηκες νέα Λωζάννη.
ΜΗ ΜΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ. ΘΑ ΤΟ ΜΕΤΑΝΙΩΣΕΙΣ!»**

Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΠΟΜΠΟΛΑ - ΚΑΛΛΙΤΣΑΝΤΣΗ • ΟΙ ΝΕΕΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΛΑΥΡΕΝΤΗ ΛΑΥΡΕΝΤΙΑΔΗ

CRASH
ΘΕΜΑ

Η έξοδος από το στρατιωτικό
σκέλος του ΝΑΤΟ μετά την κυπριακή
τραγωδία και η επιστροφή στους
κόλπους της Συμμαχίας

ΕΛΛΑΣ - ΡΩΣΙΑ
ΟΥΤΕ ΕΝΑ «ΚΑΙ»
έξω από τη συμφωνία
ΤΣΩΡΤΣΙΔΗ-ΣΤΑΛΙΝ...

Την 1η Οκτωβρίου του 1979, για πρώτη φορά από την Οκτωβριανή Επανάσταση, Έλληνας πρωθυπουργός επισκέπτεται επίσημα τη Σοβιετική Ένωση. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής συνοδευόμενος από τον τότε ΥΠΕΞ Γ. Ράλλη, φτάνει στη Μόσχα, όπου τον υποδέχεται ο Σοβιετικός πρωθυπουργός Άλεξέ Κοστίκιν.

Πόσες φορές η Αθήνα κόντραρε την πολιτική της Δύσης απέναντι στη Μόσχα, προκαλώντας τον θυμό ιων Αμερικανών και του ΝΑΤΟ

Γράφουν: Παντελής Ζήλος - Σπύρος Νάννος

Εξω από το Κρεμλίνο φυσούσε δυνατά, όπως περιγράφει στα απομνημονεύματά του ο Ουίνστον Τσώρτσιλ. Απέναντι του καθόταν ο Ιωσήφ Στάλιν. Μοιραζαν τον κόσμο όπως τον γνώριζαν οι γενιές μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι σήμερα. Ο Άγγλος, όπως αφηγείται, έγραψε σε ένα χαρτί «Ελλάδα 90-10, Ρουμανία 10-90». Το έσπρωξε προς την πλευρά του Στάλιν. Ο Ρώσος κούνησε το κεφάλι θετικά. Συμφώνησαν. Οι Δυτικοί θα είχαν 90% τον έλεγχο στην Ελλάδα και η Σοβιετική Ένωση 90% στη Ρουμανία. Δηλαδή θα υπήρχε ένας χώρος 10% για την Αριστερά στην Ελλάδα και 10% για τους Δυτικούς στη Ρουμανία, που επί Τσαουσέσκου μπορούσε να είναι το «άτακτο» μέλος του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Ήτσι περάσαμε στη Δύση. Δεν γίναμε μέλος του Παραπετάσματος, σφαχτήκαμε πλιθίως στον Εμφύλιο (ενώ οι μεγάλοι μάς είχαν μοιράσει) και ανήκουμε στη Δύση.

Φυσικά, διατηρήσαμε σχέσεις με τη Μόσχα είτε ήταν σοβιετική και κομμουνιστική, είτε καπιταλιστική και ορθόδοξη. Σχέσεις εμπορικές, θρησκευτικές, πολιτιστικές.

► Ασφαλώς υπήρξαν περίοδοι στα μεταπολεμικά χρόνια, και ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, που μεταξύ της Ελλάδας και της Σοβιετικής Ένωσης προέκυψαν σοβαρές διαμάχες και διαφωνίες -ως χώρες ευρισκόμενες σε αντίπαλες συμμαχίες-, ενώ συνεχείς ήταν και οι πιέσεις των συμμάχων μας, και ιδιαίτερα των Αμερικανών, για λάψη μέτρων κατά των Σοβιετικών. Όλες οι ελληνικές κυβερνήσεις, όμως, προσπαθούσαν να αποφεύγουν τις έντονες αντιπαραθέσεις και να επιζητούν τρόπους αποκλιμάκωσης, επιλέγοντας μια καλή σχέση με τη Μόσχα, ως αντίβαρο της δυτικής επιρροής στη χώρα μας και στο πλαίσιο μιας πολυδιάστατης πολιτικής ασφαλούς απόστασης από τον σκληρό πυρήνα των Δυτικών, στον οποίο φαίνεται να μας εντάσσει η σημερινή κυβέρνηση του Αλέξη Τσίπρα.

Ως χαρακτηριστικές σχετικές περιπτώσεις μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα γεγονότα:

Η απόφαση της Ελλάδας για έξοδο

από το στρατιωτικό σκέλος του NATO

Στην ανικανότητα του NATO να παρεμποδίσει τη δεύτερη βάρβαρη και απρόκλητη επίθεση κατά της Κύπρου απέδωσε η οικουμενική κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή την απόφασή της, στις 14 Αυγούστου του 1974, να αποσύρει την Ελλάδα από το στρατιωτικό σκέλος του NATO, αλλά έξι χρόνια αργότερα η κυβέρνηση του Γεωργίου Ράλλη επανέφερε τη χώρα μας στους κόλπους της Συμμαχίας, ενέργεια που έγινε ευμενώς δεκτή από τις δυτικές κυβερνήσεις. Οι Σοβιετικοί, από την πλευρά τους, την απέδωσαν όχι τόσο στις πραγματικές επιθυμίες και στα συμφέροντα των Ελλήνων, αλλά στις πιέσεις των Αμερικανών, συντασσόμενοι απολύτως με τις τότε θέσεις των κομμάτων του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ.

Η άρνηση της Ελλάδας για συμμετοχή στο μποϊκοτάζ των Ολυμπιακών

Αγώνων του 1980 στη Μόσχα

Ο Γεώργιος Ράλλης και περισσότερο ο Κωνσταντίνος Καραμανλής πιέστηκαν έντονα από την αμερικανική κυβέρνηση του Τζίμι Κάρτερ ώστε να συμμετάσχει η Ελλάδα στο μποϊκοτάζ των Ολυμπιακών Αγώνων του 1980 στη Μόσχα, ως ένδειξη διαμαρτυρίας και αντίδρασης για την εισβολή των Σοβιετικών στο Αφγανιστάν. Στο μποϊκοτάζ συμμετείχαν τελικά 65 χώρες, ενώ μόλις 80 ήταν οι χώρες που παρατάχθηκαν στην εναρκτήρια τελετή των Αγώνων, στο Στάδιο Λένιν της Μόσχας, το βράδυ της 19ης Ιουλίου του 1980. Η ελληνική κυβέρνηση, βασιζόμενη στις καλές ελληνοσοβιετικές σχέσεις και προκειμένου αυτές να διατηρηθούν στο ίδιο επίπεδο, δεν ευθυγραμίστηκε με τους συμμάχους της και αποφάσισε να στείλει κανονικά και επίσημα τους αθλητές της στη Μόσχα, μη ακολουθώντας ούτε την ενδιάμεση επιλογή και στάση κάποιων άλλων χωρών οι οποίες δεν πήραν επίσημα μέρος στους Αγώνες, αλλά επέτρεψαν στους αθλητές τους να συμμετάσχουν μεμονωμένα.

Η Ελλάδα φάνηκε να μη συντάσσεται με τους συμμάχους της και στην περίπτωση της κατάρρι-

Ο Κωνσταντίνος
Καραμανλής με τον Λεονίντ
Μπρέζνιεφ κατά την
επίσκεψή του στη Μόσχα
τον Οκτώβριο του 1979

ψης του Boeing 747 των Κορεατικών Αερογραμμών από σοβιετικό αεροσκάφος Su-15, όταν αυτό παρεξέκλινε της πορείας του και εισήλθε στον σοβιετικό εναέριο χώρο, με συνέπεια να καταπέσει και να βυθιστεί στη θάλασσα κοντά στη νήσο Σακαλίν, προκαλώντας τον θάνατο 269 ανθρώπων, τον Σεπτέμβριο του 1983. **Η Μόσχα αντέδρασε, εκδίοντας αντικρουόμενους ισχυρισμούς και εκδοχές, αφήνοντας ανοιχτό και το ενδεχόμενο της κατασκοπείας, αλλά ουδόλως θεωρήθηκαν πειστικές, με αποτέλεσμα να καταδικαστεί η συγκεκριμένη ενέργεια των Σοβιετικών και να θεωρηθεί εγκληματική πράξη από όλες τις δυτικές χώρες, πλην της Ελλάδας, με την κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου να προβάλλει την ανεξάρτητη θέση και πολιτική της, συγκλίνουσα περισσότερο προς τις σχετικές σοβιετικές απόψεις παρά παραμένουσα σε μια στάση ουδετερότητας.**

Η ιδιαίτερη σχέση του Ανδρέα Παπανδρέου με Άραβες πηγέτες και επίσκεψή του στη Βαρσοβία

Ως πρωθυπουργός, ο Ανδρέας Παπανδρέου αδιαφόρησε και σε άλλες περιπτώσεις απέναντι σε επιθυμίες και πιέσεις των Αμερικανών για σκληρή πολιτική έναντι της Σοβιετικής Ένωσης, όταν είχε αναπτύξει στενές σχέσεις με τον Καντάφι της Λιβύης, τον Χαφέζ αλ Ασαντ της Συρίας και τον Σαντάμ του Ιράκ, καθώς και μια παθιασμένη στήριξη στον Αραφάτ και στους Παλαιστινίους, ενώ πίσω από δόλους αυτούς βρισκόταν ο Σοβιετική Ένωση.

Η οργή των Αμερικανών ήταν έντονη και το 1984, όταν ο Ανδρέας Παπανδρέου επισκέφθηκε

επίσημα τη Βαρσοβία, στηρίζοντας τον Γιαρούζελσκι και τους όπισθεν αυτού Σοβιετικούς, υποστηρίζοντας πως, αν δεν υπήρχε και δεν στηρίζονταν ο Γιαρούζελσκι, ο Σοβιετική Ένωση θα είχε εισβάλει για να αναλάβει η ίδια τη διακυβέρνηση της Πολωνίας. Άποψη που φαίνεται να είχε απήκηση, αφού το παράδειγμα του τότε Έλληνα πρωθυπουργού ακολούθησαν και ηγέτες άλλων χωρών, επισκεπτόμενοι αργότερα τη Βαρσοβία.

Η διαβόητη και ομιχλώδης υπόθεση του Σεργκέι Μποχάν

Την πλέον αντιπροσωπευτική εικόνα των ελληνοσοβιετικών σχέσεων, σε συνδυασμό με τη διαχρονική και συμμαχική αναγκαιότητας πρόσδεση της Ελλάδας στο άρμα της αμερικανικής υπερδύναμης, αποτελεί η περίπτωση του Σοβιετικού διπλού πράκτορα Σεργκέι Μποχάν, ο οποίος, κινδυνεύοντας να συλλοφθεί από τους Σοβιετικούς, διέφυγε στις ΗΠΑ, με την επικειρισιακή συνδρομή της CIA, την άνοιξη του 1985.

Ο Μποχάν υπηρετούσε, για δεύτερη φορά, στην Εμπορική Αντιπροσωπεία της Σοβιετικής Ένωσης στην Αθήνα, αλλά ουσιαστικά ήταν ο επικεφαλής του κλιμακίου της GRU (Σοβιετική Στρατιωτική Υπηρεσία Πληροφοριών) στην Ελλάδα όταν στρατολογήθηκε από πράκτορες της CIA, διοχετεύοντας σε αυτούς ανάλογες της θέσης του πληροφορίες, μέχρι την άνοιξη του 1985, όποτε τα δίκτυα της KGB φέρονται να εντόπισαν τη σχέση του με τους Αμερικανούς.

Κλίνηκε εσπευσμένα στη Μόσχα για δίθεν υπηρεσιακή ανάγκη, αλλά αυτός, διαισθανόμενος που πραγματικότητα, ειδοποίησε τον σύνδεσμό του με

Η οργή των Αμερικανών ήταν έντονη και το 1984, όταν ο Ανδρέας Παπανδρέου επισκέφθηκε επίσημα τη Βαρσοβία, στηρίζοντας τον Γιαρουζέλσκι και τους όπισθεν αυτού Σοβιετικούς, υποστηρίζοντας πως, αν δεν υπήρχε και δεν στηρίζοταν ο Γιαρουζέλσκι, η Σοβιετική Ένωση θα είχε εισβάλει για να αναλάβει η ίδια τη διακυβέρνηση της Πολωνίας

τη CIA. Η τελευταία φρόντισε ταχύτατα για την εξαφάνιση και τη φυγάδευσή του, μέσω Δυτικής Γερμανίας, στις ΗΠΑ, χωρίς να ενημερώσει, ως ώφειλε, τη στενά συνεργαζόμενη μαζί της ελληνική μυστική υπηρεσία, δηλαδή την τότε ΚΥΠ.

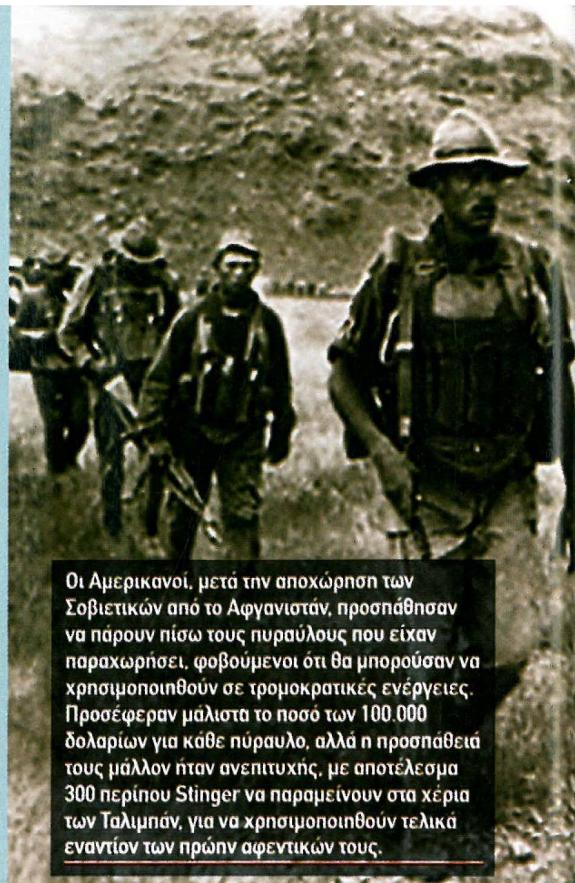
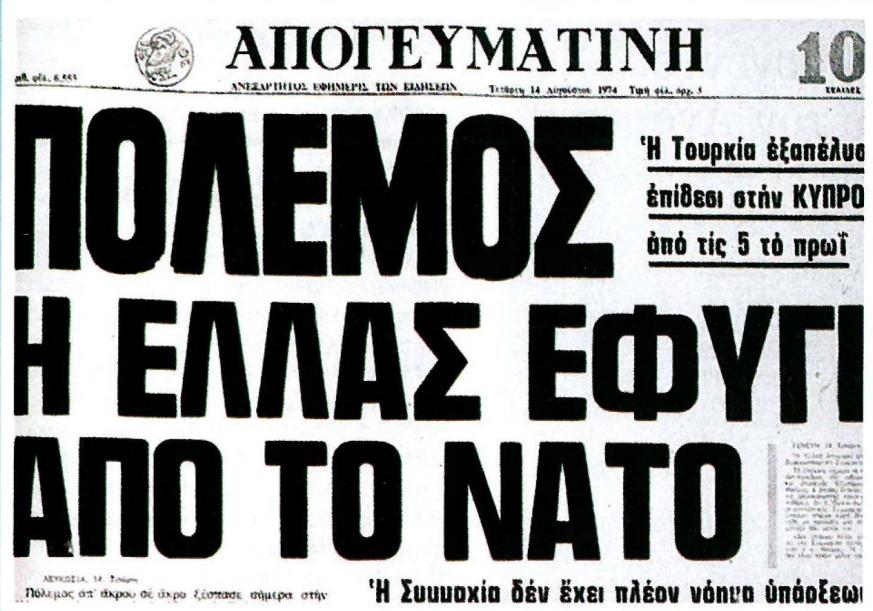
Ο τομέας αντικατασκοπείας της ΚΥΠ είχε εντοπίσει αρκετές από τις δράσεις και επαφές του Μποχάν στο ελληνικό έδαφος, αλλά όχι και τη σχέση του με τη CIA, με αποτέλεσμα να αγνοεί τους λόγους της αιφνίδιας εξαφάνισής του και να βρίσκεται συγχρόνως εκτεθειμένη έναντι των σχετικών απαιτήσεων του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών, στο οποίο προσέφυγε διαμαρτυρόμενος ο Σοβιετικός πρέσβης για την εξαφάνιση του Μποχάν. **Οι Σοβιετικοί, αγωνώντας προφανώς ότι ο εξαφανισθείς αξιωματούχος τους φυγαδεύτηκε αμέσως από τους Αμερικανούς και θεωρώντας ότι αυτός βρισκόταν στην Αθήνα, δραστηριοποιήθηκαν ταχύτατα προκειμένου να τον εντοπίσουν.** Για τον οκοπό αυτόν, και όπως διαπιστώθηκε από τις σχετικές έρευνες της ΚΥΠ, αφίχθησαν άμεσα στη χώρα μας και με διάφορους τρόπους δεκάδες επιχειρησιακά όργανα της KGB, τα οποία απροκάλυπτα κίνούνταν σε περιοχές της Αττικής προκειμένου να εντοπίσουν και να εκτελέσουν τον Μποχάν, βεβαιώμενοι πλέον για τη στρατολόγησή του από τους Αμερικανούς, επιδώκοντας τη ματαίωση της περαιτέρω εκμετάλλευσής του από τους τελευταίους και κυρίως για να διαφανούν η ικανότητα και ο τρόπος τιμωρίας των προδοτών εκ μέρους της Μόσχας.

Ωστόσο, η τότε ελληνική κυβέρνηση, παρόλο που η ΚΥΠ είχε εντοπίσει και παρακολουθούσε αρκετές από τις συγκεκριμένες κινήσεις-δράσεις των Σοβιετικών στο ελληνικό έδαφος, δεν προσέφυγε σε καμία ενέργεια ανάλογης αντίδρασης απένanti στη Μόσχα, προτάσσοντας ως αναγκαίο στοιχείο τη διατήρηση των καλών διμερών σχέσεων, ενδεχομένως επηρεασμένη και από τη «σιγή» των Αμερικανών. **Οι τελευταίοι, φοβούμενοι πιθανές διαρροές, ενημέρωσαν σχετικά τον τότε αρχηγό της ΚΥΠ, Γεώργιο Πολίτη, μετά την παρέλευση τριών ημερών.**

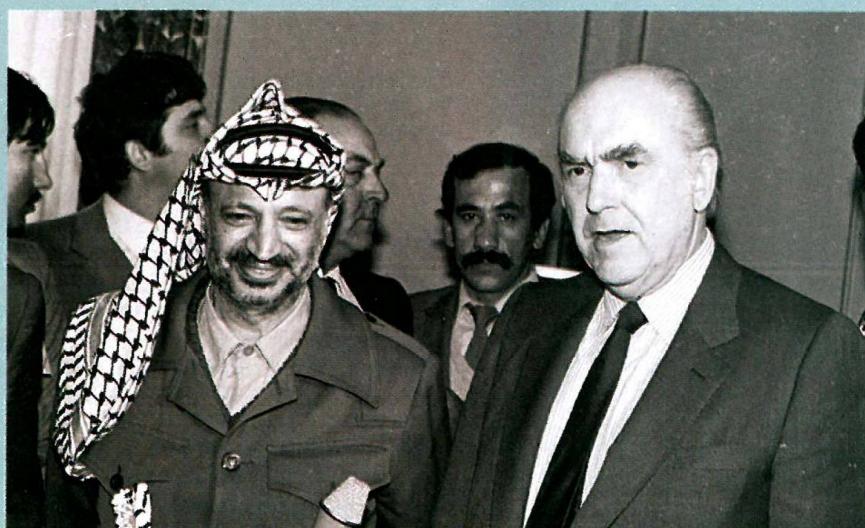
Αφότου ο Μποχάν εγκαταστάθηκε με ασφάλεια στις ΗΠΑ, η CIA πρότεινε στην ΚΥΠ δυνατότητα συνάντησης και συζήτησης μαζί του για εκ μέρους του Μποχάν παροχή πληροφοριών που θα ενδιέφεραν την ελληνική μυστική υπηρεσία. Η συγκεκριμένη «προσφορά» της CIA μάλλον απέβλεπε και στον μετριασμό της ελληνικής δυσαρέσκειας λόγω της καθυστερημένης σχετικής ενημέρωσης, εκ μέρους των Αμερικανών, για τη φυγάδευση του Σοβιετικού πράκτορά τους.

Ο τότε αρχηγός της ΚΥΠ, Γεώργιος Πολίτης, μετά από συνεννόση με τον πρωθυπουργό Ανδρέα Παπανδρέου, αποδέχθηκε την πρόταση, μεταφέροντας με αυτόν τον τρόπο και την επιθυμία της ελληνικής κυβέρνησης να μη δισταραχθούν οι ελληνοαμερικανικές σχέσεις. Ο ίδιος ο αρχηγός της ΚΥΠ μετέβη στο Λάνγκλεϊ και «ανέκρινε» πρωσικά τον Σεργκέι Μποχάν, αλλά εντός των περιθωρίων που όριζαν οι Αμερικανοί.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στη συγκεκριμένη συνάντηση - απενημέρωση παρόντες ήταν ο Μποχάν, ο αρχηγός της ΚΥΠ και ένας ανώτατος ➡

Οι Αμερικανοί, μετά την αποχώρηση των Σοβιετικών από το Αφγανιστάν, προσπάθησαν να πάρουν πίσω τους πυραύλους που είχαν παραχωρήσει, φοβούμενοι ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε τρομοκρατικές ενέργειες. Προσέφεραν μαλιστα το ποσό των 100.000 δολαρίων για κάθε πύραυλο, αλλά η προσπάθειά τους μάλλον ήταν ανεπιτυχής, με αποτέλεσμα 300 περίπου Stinger να παραμείνουν στα χέρια των Ταλιμπάν, για να χρησιμοποιηθούν τελικά εναντίον των πρώην αφεντικών τους.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου αδιαφόρησε απέναντι στις πιέσεις των Αμερικανών για σκληρή πολιτική έναντι της Σοβιετικής Ένωσης, όταν είχε αναπύξει στενές σχέσεις με τον Καντάφι της Λιβύης (φωτό κάτω), τον Χαφέζ αλ Άσαν της Συρίας και τον Σαντάμ του Ιράκ, καθώς και μια παθιασμένη στήριξη στον Αραφάτ (επάνω) και στους Παλαιστινίους, ενώ πίσω από όλους αυτούς βρισκόταν η Σοβιετική Ένωση.

► αξιωματούχος της CIA, ενώ οι όλες συζητήσεις και διάλογοι έγιναν με ουσιαστικό διερμηνέα τον Μποχάν, με δεδομένο ότι ο Πολίτης και ο Αμερικανός δεν γνώριζαν τη ρωσική γλώσσα, ενώ ο Μποχάν υπερούσε στη γνώση της αγγλικής, αλλά ήταν άριστος γνώστης της ελληνικής.

Ο Μποχάν, προφανώς με έγκριση και προτροπή των Αμερικανών, αποκάλυψε ότι δύο Έλληνες πολίτες -ο Μεγαλοοικονόμου και ο Πιπιτσούλης-, καθώς και ο απόστρατος αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού Σερεπίσιος, διαβίβασαν και παρέδωσαν στους Σοβιετικούς τα κρίσιμα και μυστικά στοιχεία των αμερικανικών πυραύλων Stinger, οι οποίοι ήταν γνωστοί και ως «σφήκες». λόγω της αποτελεσματικότητας των χτυπημάτων -ταυτημάτων τους. Τα σχετικά ευαίσθητα στοιχεία των Stinger τα γνώριζαν οι τρεις Έλληνες επειδή αποτελούσαν στελέχη ελληνικής εταιρείας που συμμετείχε στο πρόγραμμα κατασκευής τους. Ο Μποχάν φέρεται να έδωσε στον Πολίτη και κάποιες άλλες πληροφορίες για τις δράσεις των σοβιετικών μυστικών υπηρεσών στην Ελλάδα, καθώς και στοιχεία για την τρομοκρατία στη χώρα μας και ειδικότερα για τη 17Ν, αναφέροντας και ονόματα, μεταξύ των οποίων εκείνο του Χρήστου Τσουτσουβή, ο οποίος έχασε τη ζωή του στη γνωστή συμπλοκή του με αστυνομικούς στου Γκύζη στις 15 Μαΐου 1985, συμπτωματικά ίσως με τον χρόνο των αποκαλύψεων του Μποχάν.

Οι Μεγαλοοικονόμου, Πιπιτσούλης και Σερεπίσιος κατηγορήθηκαν για κατασκοπεία υπέρ της Σοβιετικής Ένωσης, αλλά αθωώθηκαν από την Ελληνική Δικαιοσύνη, με το αιτιολογικό της έλλειψης ικανών αποδεικτικών στοιχείων, παρά το γεγονός ότι ο Μεγαλοοικονόμου παραδέχθηκε πως συνεργαζόταν με τις σοβιετικές μυστικές υπηρεσίες και παρέδωσε 400 μικροδιαφάνειες των σχεδίων Stinger, καθώς

Την πλέον αντιπροσωπευτική εικόνα των ελληνοσοβιετικών σχέσεων αποτελεί η περίπτωση του Σοβιετικού διπλού πράκτορα Σεργκέι Μποχάν, ο οποίος, κινδυνεύοντας να συλληφθεί από τους Σοβιετικούς, διέφυγε στις ΗΠΑ, με την επιχειρησιακή συνδρομή της CIA, την άνοιξη του 1985.

και άλλα μυστικά σε αυτούς, τα οποία γνώριζε ως υψηλόβαθμο στέλεχος της Standard Electric -θυγατρικής του αμερικανικού κολοσσού ITT-, ενώ συγχρόνως ανέφερε ότι ταξίδεψε μέσω Αυστρίας στη Σοβιετική Ένωση, όπου έλαβε εκπαίδευση πάνω στη στρατιωτική και βιομηχανική κατασκοπεία.

Το αξιοσημείωτο της υπόθεσης είναι ότι ο τότε πρωθυπουργός, Ανδρέας Παπανδρέου, προεξόφλουσε την αδώστη των κατηγορουμένων, διακρίνοντας προς κάθε κατεύθυνση πως δεν ετίθετο ζήτημα κατασκοπείας υπέρ της Σοβιετικής Ένωσης και εκ μέρους της Ελλάδας, προκαλώντας διπλωματική κρίση στις ελληνοαμερικανικές σχέσεις και έντονη οργή στην Ουάσινγκτον, η οποία, λόγω της αθώωσης των κατηγορουμένων, πάγωσε -για ένα διάστημα- τις εξαγωγές στρατιωτικού υλικού προς την Ελλάδα. Αρκετοί είναι εκείνοι που ισχυρίζονται ότι η όλη υπόθεση με τους πυραύλους Stinger αποτελούσε μία από τις μεγαλύτερες «μαύρες επιχειρήσεις» της CIA στην Ελλάδα, προκειμένου να εγκριθεί από το Κογκρέσο η διάθεση των συγκεκριμένων όπλων στους Αφγανούς, αφού οι Σοβιετικοί είχαν πλέον στα χέρια τους τα μυστικά τους, μέσω της δράσης των Σοβιετικών πρακτόρων στην Ελλάδα.

Έτσι, ο Stinger παραδόθηκε στους Αφγανούς και το συγκεκριμένο μικρού βελτινεκούς όπλο απο-

τέλεσε το στρατηγικό πλεονέκτημα στα χέρια των Αφγανών ανταρτών, ενώ ίσως έκρινε και τον ιδιότυπο πόλεμο του Αφγανιστάν, με την αποχώρηση των Σοβιετικών, καθώς με τη χρήση τους καταρρίφθηκαν 270 σοβιετικά αεροσκάφη και ελικόπτερα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι Αμερικανοί, μετά την αποχώρηση των Σοβιετικών από το Αφγανιστάν, προσπάθησαν να πάρουν πίσω τους πυραύλους που είχαν παραχωρήσει, φοβούμενοι ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε τραμοκρατικές ενέργειες. Προσέφεραν μάλιστα το ποσό των 100.000 δολαρίων για κάθε πύραυλο, αλλά ο σχετική προσπάθειά τους μάλλον δεν ήταν επιτυχής, με αποτέλεσμα 300 περίπου Stinger να παραμείνουν στα χέρια των Ταλιμπάν, για να χρησιμοποιηθούν τελικά εναντίον των πρώτων αφεντικών τους.

Πάντως, οι σχετικοί ισχυρισμοί για «μαύρη επιχειρήση» της CIA, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν μπορούν να ευσταθούν, αφού οι Αμερικανοί συνέχισαν να διατυπώνουν τη σχετική δυσφορία τους για την όλη στάση της ελληνικής κυβέρνησης απέναντι σε μια αποδεδειγμένη και άκρως ζημιογόνο δράση των σοβιετικών μυστικών υπορεσιών στη χώρα μας, ενώ και στο θέμα της τρομοκρατίας κατηγορούσαν συνεχώς την κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου για απροθυμία ή ανικανότητα αξιοποίησης των σχετικών στοιχεί-

ων που παρασέθηκαν από τον Σεργκέι Μποχάν, τον οποίο έκτοτε απέκλεισαν από κάθε επαφή του με Έλληνα αξιωματούχο.

Οι επισκέψεις των Ελλήνων πρωθυπουργών στην ΕΣΣΔ και στη Ρωσία

Από τις τρεις επισκέψεις των Ελλήνων πρωθυπουργών στη Μόσχα επί εποχής Σοβιετικής Ένωσης, οι δύο από αυτές έχουν τη σημασία τους.

Η πρώτη επίσκεψη Έλληνα πρωθυπουργού στη Σοβιετική Ένωση, μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση, πραγματοποιήθηκε από τον Κωνσταντίνο Καραμανλή τον Οκτώβριο του 1979, παρά τις διαφωνίες των Αμερικανών, οι οποίοι βεβαίως ουδέποτε κατάφεραν να ασκήσουν ιδιαίτερη επιρροή επί του συγκεκριμένου μεγάλου Έλληνα πολιτικού. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, επιδιώκοντας σταθερά τις καλύτερες δυνατές ελληνοσοβιετικές σχέσεις και επιλέγοντας την επιτυχημένη συνταγή των διμερών συμφωνιών, κατάφερε να συνάψει ανάλογες συμφωνίες με τους Σοβιετικούς, με πιο χαρακτηριστική και πολύ σημαντική για την Ελλάδα εκείνη της ικανής προμήθειας με ρωσικό πετρέλαιο.

Η δεύτερη επίσκεψη Έλληνα πρωθυπουργού στη Μόσχα πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 1985 από τον Ανδρέα Παπανδρέου, τον οποίο συνόδευαν επτά υπουργοί και υφυπουργοί της ελληνικής κυβέρνησης. Μεταξύ αυτών και ο τότε υφυπουργός Τύπου, Δημήτρης Μαρούδας, στον οποίο οι Σοβιετικοί, παρερμηνεύοντας την ιδιότητά του και θεωρώντας τον ως προϊστάμενο των ελληνικών μυστικών υπορεσιών, παραχώρησαν το πλέον πολυτελές αυτοκίνητο για τις μετακινήσεις του.

Από την πλευρά των Αμερικανών, υπήρξε διαφωνία και για αυτή την επίσκεψη, αλλά αγνοήθηκε από τον Ανδρέα Παπανδρέου, ο οποίος ►►

Αρκετοί είναι εκείνοι που ισχυρίζονται ότι η όλη υπόθεση με τους πυραύλους Stinger αποτελούσε μία από τις μεγαλύτερες «μαύρες επιχειρήσεις» της CIA στην Ελλάδα, προκειμένου να εγκριθεί από το Κογκρέσο η διάθεση των συγκεκριμένων όπλων στους Αφγανούς, αφού οι Σοβιετικοί είχαν πλέον στα χέρια τους τα μυστικά τους, μέσω της δράσης των Σοβιετικών πρακτόρων στην Ελλάδα.

► σαφώς και έδινε σαφή προτεραιότητα στη διατήρηση και καλλιέργεια καλών σχέσεων με τη Σοβιετική Ένωση.

Η τρίτη επίσκεψη Έλληνα πρωθυπουργού στη Μόσχα, αυτή δηλαδή του Κωνσταντίνου Μητσοτάκη τον Ιούλιο του 1991, δεν είχε κάποια ιδιαίτερη σημασία και δεν ασκήθηκε καμία πίεση, ούτε καταγράφηκε κάποια επιθυμία εκ μέρους των Αμερικανών, κυρίως επειδή πλέον η Σοβιετική Ένωση οδηγείτο στην κατάρρευση και διάλυση της.

Σε ό,τι αφορά τις μέχρι σήμερα επισκέψεις Ελλήνων πρωθυπουργών στη Ρωσία, μπορεί να ειπωθεί ότι όλες διέπονταν από τυπικό χαρακτήρα, χωρίς ουσιαστικές θετικής ή αρνητικής φύσεως αλλαγές, πλην εκείνων του Κώστα Καραμανλή. Δηλαδή μόνο στο διάστημα 2004-2009 διαπιστώθηκε μια εντυπωσιακή προσέγγιση και εκπεράθηκεν διάθεση για στενές συνεργασίες επί οικονομικών και κυρίως επί ενεργειακών θεμάτων και σκεδίων, που μάλλον αποδίδεται στις πρωτοβουλίες και στα ανοίγματα του τότε πρωθυπουργού Κώστα Καραμανλή προς τη συνεχώς ανερχόμενη παγκόσμια υπερδύναμη του Βλαντιμίρ Πούτιν.

Η ίδια επιθυμία εκφράστηκε και από τον τελευταίο, ο οποίος επιδώξε, επίσης, την ανάπτυξη στενών σχέσεων με τη χώρα μας, διαβλέποντας και εκπιώντας την προσπάθεια του Κώστα Καραμανλή προς αυτή την κατεύθυνση, με αποτέλεσμα να αναπτυχθεί και μια αμοιβαία προσωπική συμπάθεια μεταξύ των δύο ηγετών. Το στοιχείο αυτό δύναται μάλλον τελικά ζημιώσει πολιτικά των πρών πρωθυπουργών της χώρας μας, ο οποίος από ένα σημείο και μετά φέρεται να στοχοποιήθηκε και για τις συμφωνίες του με τον Ρώσο Πρόεδρο, με συνέπεια να συμβεί πρόωρα σε εκλογές και να τις χάσει, με προβαλλόμενη κύρια αιτία την οικονομική κατάσταση της χώρας, η οποία δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι συνδέθηνται και επηρεαζόνται από τις σχετικές πιέσεις των φανερώς ενοχλημένων δυτικών και ιδιαίτερα των αμερικανικών κύκλων.

Η παρουσία και δράση των Σοβιετικών και των Ρώσων στην Ελλάδα

Η χώρα μας ασφαλώς και αποτελούσε χώρο ιδιαίτερης σημασίας για τους Σοβιετικούς, όπως συμβαίνει σήμερα και για τους Ρώσους, κυρίως λόγω της γεωστρατηγικής της θέσης και του ρόλου της στους κόλπους της Ατλαντικής Συμμαχίας.

Η Σοβιετική Ένωση μέχρι και την κατάρρευσή της ασκούσε πληροφοριακή δράση και πραγματοποιούσε διεισδύσεις σε ενδιαφέροντες χώρους, κυρίως μέσω της συνδρομής και υποστήριξης των μελών και των φίλων του ΚΚΕ, το οποίο παρέχει εξαιρετικούς χώρους κάλυψης των δράσεων της KGB. Οι Σοβιετικοί εκμεταλλεύθηκαν αυτές τις διευκολύνσεις που τους παρέχει το ΚΚΕ και έτσι δημιούργησαν πολλές μετωπικής φύσεως οργανώσεις και συνδέσμους φίλας και αδελφοποίησης, αξιοποιώντας τη δυνατότητα εκλογής πολλών δημοτικών αρχόντων προερχομένων από τις τάξεις του ΚΚΕ ή υποστηριζόμενων από αυτό.

Σε πολλές πόλεις της Ελλάδας, λοιπόν, δημιουργήθηκαν οι περιβόπτοι Ελληνοσοβιετικοί Σύν-

δεσμοί Φιλίας, οι οποίοι αποτελούσαν ιδανικούς χώρους κάλυψης και δραστηριοποίησης των Σοβιετικών, ενώ δύσκολα μπορούσαν να ελεγχθούν αποτελεσματικά από την ελληνική ΚΥΠ - ΕΥΠ, λόγω της δυσκολίας διείσδυσής της σε αυτούς.

Κινούμενοι κυρίως μέσα στους συγκεκριμένους χώρους, οι Σοβιετικοί αξιωματούχοι, και ειδικότερα τα όργανα των σοβιετικών μυστικών υπηρεσιών, εξασφάλιζαν σημαντική ροή πληροφόρων και δυνατότητες διείσδυσης, επιφρονής και προπαγάνδας, χωρίς να κινδυνεύουν με έκθεσή τους, ακολουθώντας έτσι πιστά τις οδηγίες της Μόσχας για αποφυγή προβλημάτων στις σχέσεις των δύο χωρών.

Με την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, η Ρωσία έχασε αυτόματα τη δυνατότητα δραστηριοποίησης των αξιωματούχων και των μυστικών οργάνων της πληροφοριών στη χώρα μας μέσω των διευκολύνσεων και των χώρων κάλυψης του ΚΚΕ. Υπήρξε ένα διάστημα κατά το οποίο οι ρωσικές υπηρεσίες πληροφοριών, ευρισκόμενες σε φάση ανασυγκρότησης, εμφανίζονταν τελείως αδρανείς στο ελληνικό έδαφος, με εξαίρεση τη στρατιωτική GRU, η οποία συνέχισε να αναπτύσσει κάποια δράση, κινούμενη όμως πάντοτε μέσα στα όρια ανοχής.

Η ουσιαστική δραστηριοποίηση των ρωσικών υπηρεσιών πληροφοριών στην Ελλάδα ξεκίνησε μετά την άνοδο του Βλαντιμίρ Πούτιν στην έξουσία, οπότε και δρομολογήθηκαν οι κρίσιμες αλλαγές στις συγκεκριμένες υπηρεσίες, τα οπίσια των οποίων περιήλθαν σε πρών συνεργάτες, συναδέλφους στην KGB και έμπιστους του Ρώσου Προέδρου (Νικολάι Πατρουσέφ, Σεργκέι Λεμπέντεφ, Μιχαήλ Φραντκόφ, Αλεξάντερ Μπορντίνοφ κ.ά.).

Ειδικότερα, ως προς τις ρωσικές μυστικές υπηρεσίες, ο Βλαντιμίρ Πούτιν δεν αρκέστηκε να επιλέξει ο ίδιος προσωπικά τους διευθυντές τους, αλλά φρόντισε να στελεχώσει τα κλιμάκια του εξωτερικού, και ειδικότερα εκείνα της SVR, με ικανά και έμπειρα επιχειρησιακά στελέχη της σοβιετικής KGB, με αρκετά εκ των οποίων είχε συνυπηρετήσει στις τάξεις της συγκεκριμένης υπηρεσίας.

Έτσι, στο κλιμάκιο της SVR στην Αθήνα τοποθέτησε επικεφαλής τον στενό του φίλο και συνεργάτη Ανατόλι Τκ., τον οποίο διαδέχθηκε ο πρών προστάτη του Ρώσου Προέδρου στην KGB και καλός του φίλος Λεονίντ Ρεσέντνικοφ (αργότερα διευθυντής του Ρωσικού Ινστιτούτου Στρατηγικών Μελετών, το οποίο ουσιαστικά χαράσσει την πολιτική και στρατηγική του Ρώσου Προέδρου), για να αντικατασταθεί, μετά από μια τετραετή θητεία, πάλι από τον προκάτοχο του Ανατόλι Τκ., που βεβαίως είχε να επιδείξει και μια

Αλεξέi Ποπόφ και Λεονίντ Ρεσέντνικοφ στη Λίμνη

επιτυχημένη πολυετή καριέρα ως όργανο της KGB, με την καλυπτική ιδιότητα του ανταποκρίτη του TASS στην Αθήνα. Ο Ανατόλι Τκ. αποχώρησε από την Ελλάδα αμέσως μετά τις εκλογές του Οκτωβρίου 2009 και μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον Γιώργο Παπανδρέου, μη αποκρύπτοντας τις άκρως δυσμενίες για τη χώρα μας προβλέψει του.

Οι εντολές του Ρώσου προέτοις προς τα κλιμάκια των ρωσικών μυστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα ήταν σταθερά σαφείς: συλλογή πληροφοριών μέσω εκμετάλλευσης γνωριμιών, δημιουργία ρωσικών χώρων και πυρήνων ελληνορωσικής φιλίας, προώθηση των συνεργασιών τους με την ελληνική ΕΥΠ και αποφυγή έκθεσής τους μέσω παράνομων ενεργειών που θα δημιουργούσαν οποιοδήποτε πρόβλημα στις ελληνορωσικές σχέσεις.

Οι συγκεκριμένες εντολές του Βλαντιμίρ Πούτιν φέρονται να εφαρμόστηκαν πιστά και αποτελεσματικά μέχρι σήμερα, αφού και τα αποτελέσματά τους διαφαίνονται, ενώ η οποιαδήποτε παρέκκλιση από αυτές θα προκαλούσε και τον άμεσο επαναπατρισμό του παρεκτραπέντος, συνέπεια που δεν προκύπτει για κανένα μέλος της επίσημης ρωσικής αποστολής.

Οι υπηρετούντες στην Ελλάδα Ρώσοι αξιωμα-

Με την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, η Ρωσία έχασε αυτόματα τη δυνατότητα δραστηριοποίησης των αξιωματούχων και των μυστικών οργάνων της πληροφοριών στη χώρα μας μέσω των διευκολύνσεων και των χώρων κάλυψης του ΚΚΕ. Υπήρξε ένα διάστημα κατά το οποίο οι ρωσικές υπηρεσίες πληροφοριών, ευρισκόμενες σε φάση ανασυγκρότησης, εμφανίζονταν τελείως αδρανείς στο ελληνικό έδαφος, με εξαίρεση τη στρατιωτική GRU.

Περισσότερο ορατά και εντυπωσιακά θεωρούνται τα αποτελέσματα δημιουργίας και εκμετάλλευσης ρωσικών στοιχείων στο ελληνικό έδαφος, αλλά και η συμμετοχή Ρώσων αξιωματούχων σε σημαντικές εθνικές επετείους και εκδηλώσεις. Παράδειγμα ο εντοπισμός κοζάκικων τάφων και η κατασκευή ενός εντυπωσιακού ρωσικού νεκροταφείου στη Θέση Πούντα της Λήμνου

τούχοι ήταν πολύ προσεκτικοί στις κινήσεις, σχέσεις και επαφές τους, ενώ και τα στελέχη των ρωσικών υπηρεσιών πληροφοριών κινήθηκαν στις ίδιες γραμμές, χωρίς να προκληθεί το παραμικρό πρόβλημα. Οι κατά περίπτωση σχέσεις των συγκεκριμένων υπηρεσιών - δηλαδή της SVR, της FSB και της GRU- με την ΕΥΠ, την ΕΛΑΣ και το ΓΕΕΘΑ ξέφυγαν από τον τυπικό χαρακτήρα τους και εξελίχθηκαν σε ουσιαστικές συνεργασίες, κυρίως επί θεμάτων διεθνούς τρομοκρατίας και οργανωμένου εγκλήματος, με δεδομένες και τις ελληνικές επιθυμίες - σπαιτήσεις για την ασφαλή τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, στην οποία συνέβαλε αποτελεσματικά και η σχετική ρωσική συνεισφορά. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το ποιοθετήθηκε αξιωματικός - σύνδεσμος της ΕΛΑΣ στη Μόσχα για ανάπτυξη στενότερης και αποτελεσματικότερης συνεργασίας με την FSB σε θέματα τρομοκρατίας και οργανωμένου εγκλήματος, ενώ και από την πλευρά της FSB τοποθετήθηκε επίσης αξιωματούχος - σύνδεσμος στην Αθήνα, στο πλαίσιο της καλής συνεργασίας της FSB με την ΕΛΑΣ, αλλά και με την ΕΥΠ.

Πολιτιστική επέλαση

Περισσότερο ορατά και εντυπωσιακά θεωρούνται τα αποτελέσματα δημιουργίας και εκμετάλλευσης ρωσικών στοιχείων στο ελληνικό έδαφος, αλλά και η συμμετοχή Ρώσων αξιωματούχων σε σημαντικές εθνικές επετείους και εκδηλώσεις. Ο εντοπισμός κοζάκικων τάφων και η κατασκευή ενός εντυπωσιακού ρωσικού νεκροταφείου στη Θέση Πούντα της Λήμνου, όπου κάθε χρόνο διοργανώνονται σημαντικές εκδηλώσεις με την παρουσία εκαποντάδων Ρώσων αξιωματούχων, αρκετοί από τους οποίους φθάνουν εκεί από τη Μόσχα, αποτελούν σίγουρα ένα εν-

δεικτικό στοιχείο επιδίωξης και αποτελεσματικότητας της οργανωμένης δράσης των Ρώσων στην Ελλάδα, το οποίο ουσιαστικά δρομολογήθηκε και δημιουργήθηκε από τις ενέργειες του επί πολλά χρόνια Ρώσου γενικού πρόξενου στη Θεσσαλονίκη Αλεξέι Ποπόφ (ένας εκ των δύο Ρώσων απελαθέτων από την Ελλάδα) και του Λεονίντ Ρεσέντικοφ, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του Βλαντιμίρ Πούτιν. Η προβολή του Ρώσου ναυάρχου Θεοδώρου Ουσακώφ ως απελευθερωτή της Κέρκυρας το 1799, τόνωσε και τις εκεί επίσιες σχετικές εκδηλώσεις, στις οποίες βεβαίως πρωταγωνιστική παρουσία έχουν οι Ρώσοι επίσημοι.

Μόνην, επίσης, είναι η επίσημη ρωσική συμμετοχή και στις εκδηλώσεις στην Πύλο για τη Ναυμαχία του Ναβαρίνου.

Η περίπτωση της Μονής του Αγίου Παντελεήμονας, που θεωρείται το «ρωσικό μοναστήρι» του Αγίου Όρους, είναι σίγουρα γνωστή, ενώ το εκεί ενδιαφέρον των Ρώσων αξιολογείται ως ιδιαίτερα καίριο και σημαντικό, σε συνδυασμό με τις ορθόδοξες υπαρκτές διαφορές των Πατριαρχείων Κωνσταντινούπολης και Μόσχας, οι οποίες καθίστανται περισσότερο επικίνδυνες για το Φανάρι, λόγω και της σύγκλισης Πούτιν και Ερντογάν. Οπότε, περιπτέρει να επιπωθεί κάτι για την πρωταρχική ανάγκη ιδιαίτερης σχετικής παρακολούθησης από τις αρμόδιες ελληνικές υπηρεσίες και αρχές.

Γενικά οι Ρώσοι, μετά την άνοδο του Βλαντιμίρ Πούτιν στην εξουσία, δηλαδή περίπου από το έτος 2000, φέρονται να δραστηριοποιούνται έντονα στη χώρα μας, να πρωθούνται συμφέροντά τους, να επιδιώκουν και να καλλιεργούν καλές σχέσεις στους κόλπους της ελληνικής κοινωνίας, αλλά σε καρία περίπτωση δεν έχει διαφανεί ότι οι δραστηριότητές

τους προσβάλλουν και θίγουν ελληνικά εθνικά θέματα και συμφέροντα. Κατά κανόνα, οι δραστηριοποιήσεις των μελών των επίσημων εκπροσωπήσεων της Ρωσίας, ακολουθώντας πιστά τις σχετικές τακτικές επί εποχής Σοβιετικής Ένωσης, εντοπίζονται σε φύλους σε αυτούς χώρους ή σε βάθος χρόνου προσπάθειες γύρω από εχθρικούς ή ουδέτερης φύσης στόχους, κατά προτίμηση ευάλωτους, αλλά με μεθοδικότητα, υπομονή και ενέργειες που δεν θα εκθέσουν άμεσα τους δραστηριοποιούμενους αξιωματούχους τους, αποφεύγοντας έτσι την οποιαδήποτε δυναμική ή εντυπωσιακή εξουδετέρωσή τους από αντιπάλους ή όποιους τρίτους.

Οι ενέργειές τους, συνήθως, αποσκοπούν στον επιπρεσμό προσωπικοτήτων του επιχειρηματικού κόσμου για αποφάσεις και κινήσεις της δικής τους επιλογής, που βασίζονται στις καλλιεργηθείσες καλές φιλικές σχέσεις, καθώς και σε μια βασική ιδεολογική σύγκλιση, ενώ τολμηρότερες τακτικές θεωρούνται η διακριτική υποστήριξη και η προώθηση ελεγχόμενων επιχειρηματιών σε ενδιαφέρουσες και στοχοποιημένες κατευθύνσεις, εξασφαλίζοντας πιθανώς και μια μάλλον ασφαλή κάλυψη.

Η στοχοποίηση, η προσέγγιση και ο έλεγχος επιχειρηματιών προφανώς και βασίζονται στο ότι αυτοί εύκολα συνάπτουν γνωριμίες και σχέσεις με πολιτικούς και άλλες προσωπικότητες της κοινωνίας, που εξασφαλίζουν πρόσθετες προοπτικές σημαντικών γνωριμιών, από όπου μπορούν να αντληθούν ενδιαφέρουσες και χρήσιμες πληροφορίες, χωρίς να αποκλείονται οι περιστέρω επιπρεσμοί και διεισδύσεις.

Οι σημερινές προσπάθειες των ρωσικών μυστικών υπηρεσιών δεν είναι τόσο επίμονες για διείσδυση και επιρροή στα ΜΜΕ, μέσω των γνωριμών και σχέσεων με ιδιοκτήτες, μεγαλοστελέχη και δημοσιογράφους, όχι επειδή δεν τους ενδιαφέρει ο άκρως σημαντικός χώρος της ενημέρωσης, αλλά κυρίως επειδή εκλείπει παντελώς σήμερα το εγγυημένο για αυτές τις περιπτώσεις κοινό ιδεολογικό στοιχείο, επί του οποίου επικεντρώνονται και στηρίζονταν όλες οι αντίστοιχες επιδιώξεις των Σοβιετικών.

Επιχειρώντας μια ειδικότερη αναφορά στις ρωσικές υπηρεσίες πληροφοριών και σε σύγκρισή τους με τις αντίστοιχες σοβιετικές, μπορεί να ειπωθεί ότι, μέσα από τον χρόνο ύπαρξης και δραστηριοποίησή τους, έχει αποδειχθεί και έχει επιβεβαιωθεί από όλες τις υπηρεσίες πληροφοριών των μεγάλων δυτικών χωρών ότι οι μέθοδοι δράσης των μυστικών υπηρεσιών των Ρώσων ουδέτολα διαφοροποιήθηκαν από εκείνες των Σοβιετικών, αφού ο μεν διαβόητη KGB διασπάστηκε στην SVR (Υπηρεσία Πληροφοριών Εξωτερικού) και στη FSB (Υπηρεσία Πληροφοριών Ασφάλειας και Αντικατοκοπείας), με αρμοδιότητες αντίστοιχες εκείνων του αμερικανικού FBI, ενώ ο αθόρυβη και άκρως αποτελεσματική GRU (Στρατιωτική Υπηρεσία Πληροφοριών) ουδέμια μετατάλλαξη ή αλλαγή υπέστη. Συγχρόνως, τα πολύπειρα στελέχη των σοβιετικών μυστικών υπηρεσιών κατέλαβαν τις πλέον νευραλγικές θέσεις των διαδόχων των ρωσικών, αποτελώντας στην πλειονότητα τους προσωπικές επιλογές του Βλαντιμίρ Πούτιν, ενώ κάποιοι από τους συνυπηρετήσαντες μαζί του στους κόλπους της KGB κατέλαβαν καίριες κυβερνητικές και υπηρεσιακές θέσεις (πρωθυπουργός, υπουργός, διευθυντές υπηρεσιών), ως άνθρωποι της από-

► λυτρις εμπιστοσύνης του Ρώσου νήστου.

Η μόνη διαφορά των ρωσικών υπηρεσιών πληροφοριών με τις σοβιετικές εντοπίζεται στις επιλεκτικές επικαλύψεις αρμοδιοτήτων, με αποτέλεσμα σε συγκεκριμένους κρίσιμους τομείς να υπάρχει δυνατότητα και αρμοδιότητα παράλληλης και ταυτόχρονης ενασχόλησης ή δραστηριοποίησης διαφορετικών υπηρεσιών, κυρίως μεταξύ SVR και FSB, αλλά περισσότερο μεταξύ SVR και GRU, προκειμένου να εξασφαλίζεται η «διπλή» πληροφόρηση, να αξιολογείται συγκριτικά το έργο τους, να διασταυρώνονται πληροφορίες, να επιτυχάνεται ο καλύτερος έλεγχος των δράσεών τους και, κυρίως, να είναι σχεδόν εγγυημένη η ασφάλειά τους, στοιχεία που αποδίδονται αποκλειστικά και αυτά σε προσωπικές εμπνεύσεις και επιλογές του Βλαντιμίρ Πούτιν, ίσως λόγω και της φυσικής κακυοφοιΐας και ανασφάλειας που τον διακατέχουν.

Σύμφωνα, λοιπόν, με αυτές τις καθολικά αποδεκτές παραδοχές των μεγάλων δυτικών υπηρεσιών πληροφοριών και κυρίως της αμερικανικής CIA και της βρετανικής MI6, τις εμπεριέχουσες σχετικό ρίσκο δράσεις και για τις οποίες διαβλέπονται πιθανότητες δυσάρεστων συνεπειών και εξελίξεων αναλάμβαναν ή αναλαμβάνουν να διεκπεραιώσουν τα «παράνομα» κλιμάκια και δίκτυα των πρακτόρων τους, τα οποία ουδεμία σχέση είχαν ή έχουν με τις διάφορες επίσημες ρωσικές εκπροσωπίσεις, και οι όλες εντολές και δράσεις ελέγχονταν και ελέγχονταν από τα κεντρικά κατευθυντήρια της Μόσχας, όπως ακριβώς συνέβαινε και επί εποχής Σοβιετικής Ένωσης.

Έτσι, η οποία αποκάλυψε των δράσεων των συγκεκριμένων «παράνομων» δικτύων πληροφοριών και πάσης φύσεως δραστηριοποίησεων ουδόλως θα μπορούσε να αποδειχθεί αναμφισβίτηπο σοβιετική ή ρωσική ενέργεια, ενώ και ο τυχόν ύπαρξη ενδείξεων σχετικής εμπλοκής της Μόσχας εύκολα θα μπορούσε να αντικρουστεί και δύσκολα θα επηρέαζε διαχρονικές σχέσεις και πολιτικές χωρών.

Με βάση τα παραπάνω αναφερόμενα στοιχεία, αν πραγματικά οι Ρώσοι επιδίωκαν τη ματαίωση μιας συμφωνίας μεταξύ της Ελλάδας και της ΠΓΔΜ χρησιμοποιώντας κρατικούς λειτουργούς και επιχειρηματίες, θα κινητοποιούσαν τα «παράνομα» και μυστικά τους δίκτυα πρακτόρων, τα οποία μάλλον εύκολα μπορούν να δραστηριοποιηθούν διακριτικά και αποτελεσματικά στο ελληνικό έδαφος, αποφεύγοντας συγχρόνως κάθε σχετική δραστηριοποίηση, εμπλοκή και έκθεση των μελών της επίσημης εκπροσώπησής τους στην Ελλάδα, με την οποία έχουν πολλούς λόγους να διατηρούν σταθερά και διαχρονικά τις καλύτερες δυνατές σχέσεις.

Οι σχετικές αντιδράσεις της χώρας μας

Φυσικά και υπήρξαν παράνομες και εις βάρος των ελληνικών θεμάτων και συμφερόντων δραστηριότητες των Σοβιετικών, αρκετές από τις οποίες εντοπίστηκαν και αποκαλύφθηκαν από την ΚΥΠ - ΕΥΠ. Οι αποκαλυφθέντες Σοβιετικοί δράστες υπέστησαν συνέπειες και σχεδόν όλοι απομακρύνθηκαν από την Ελλάδα, όχι όμως με τη μέθοδο των θορυβώδων απελάσεων, αλλά με κάποιους άλλους, διακριτικούς και αποτελεσματικούς τρόπους εξουδετέρωσης, χωρίς έτσι να δι-

Ο ένας εκ των δύο Ρώσων απελαθέντων από την Ελλάδα, ο γενικός πρόξενος στη Θεσσαλονίκη Αλεξέι Ποπόφ.

απαραχθούν οι σχέσεις των δύο χωρών. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί πώς υπήρχαν και Έλληνες στη Σοβιετική Ένωση που φέρονται να δραστηριοποιήθηκαν ανάλογα εκεί, με αποτέλεσμα να απομακρυνθούν και αυτοί με παρόμοιους και αθόρυβους τρόπους, αλλά και κυρίως για τους ίδιους λόγους. Έτσι, για τη δεκαετία του '70 μπορούν να αναφερθούν ότι απομακρύνθηκαν με αυτούς τους τρόπους οι Ιγκόρ Στ. και Αλεξάντερ Μπο., ενώ για τη δεκαετία του '80 οι Βλαντιμίρ Γκ., Σεργκέι Ιβ. και Αντρέι Κο.

Αξίζει να σημειωθεί, πάντως, ότι κάποιες άλλες ανατολικές χώρες, και ιδιαίτερα η γειτονική μας Βουλγαρία, είχαν αναπτύξει περισσότερο έντονες και ακραίες δραστηριότητες στο ελληνικό έδαφος, διεκπεραιώνοντας ενδεχομένως και σχετικές σοβιετικές απατήσεις, με συνέπεια να απομακρυνθούν σημαντικά περισσότεροι πράκτορες αυτών των χωρών σε σύγκριση με τη «μπτέρα» Σοβιετική Ένωση.

Επί εποχής Ρωσίας, και σύμφωνα με όσα έχουν διαρρεύσει κατά καιρούς από το υπουργείο Εξωτερικών και από την Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, η χώρα μας δεν προχώρησε σε καμία ενέργεια απομάκρυνσης και βεβαίως δεν έχει καταγραφεί καμία απέλαση Ρώσου αξιωματούχου πριν από αυτές που αποφασίστηκαν πρόσφατα από τη σημερινή ελληνική κυβέρνηση. Όμως, υπήρξε άρνηση χορήγησης εισόδου και τοποθέτησης στην εδώ επίσημη ρωσική εκπροσώπηση για δύο Ρώσους αξιωματούχους, επειδή

αναγνωρίζονταν ως άκρως ικανοί, δραστήριοι και επιχειρησιακά επικίνδυνοι, σύμφωνα με στοιχεία μεγάλων δυτικών υπηρεσιών πληροφοριών, χωρίς φυσικά τυμπανοκρουσίες, αφού στις συγκεκριμένες περιπτώσεις η αιτιθείσα τις τοποθετήσεις ρωσική πλευρά επονήλθε με νέες προτάσεις και στοιχεία άλλων αξιωματούχων, για κάλυψη των αναγκών της. Μάλιστα, στη μία από τις δύο περιπτώσεις η ΕΥΠ εισηγήθηκε την άρνηση τοποθέτησης ικανότατου και πολύπειρου επιχειρησιακού στελέχους της SVR, βασιζόμενη στην πρότερη δράση του στη χώρα μας ως πράκτορα της KGB με καλυπτική ιδιότητα, ενώ παρόμοιες επιβαρυντικές πληροφορίες υπήρχαν για αυτόν και από άλλες υπηρεσίες πληροφοριών μεγάλων δυτικών χωρών, οι οποίες είχαν απαγορεύσει και την είσοδό του στις χώρες τους, κυρίως λόγω της στενής του σχέσης με τον Βλαντιμίρ Πούτιν. Το υπουργείο Εξωτερικών έκανε αποδεκτή την εισήγηση της ΕΥΠ και προχώρησε στην άρνηση έγκρισης της τοποθέτησης του συγκεκριμένου αξιωματούχου στη ρωσική πρεσβεία, αλλά, με κάποια άνωθεν παρέμβαση, π. τοποθέτηση του τελικά εγκρίθηκε, αφού πέστηκε και π. ΕΥΠ να τροποποιήσει ανάλογα την αρνητική της εισήγηση. Σημειώνεται, πάντως, ότι ο συγκεκριμένος επίλεκτος αξιωματούχος της SVR παρέμεινε για χρόνια στη χώρα μας, παρά τις ποικίλες αντιδράσεις των μεγάλων δυτικών υπηρεσιών πληροφοριών, δημιουργώντας ιδιαίτερη σχέση και στενή φιλία με κορυφαίο αξιωματούχο της ΕΥΠ, ο οποίος δεν βρίσκεται πλέον στη ζωή.

Η μόνη διαφορά των ρωσικών υπηρεσιών πληροφοριών από τις σοβιετικές εντοπίζεται στις επιλεκτικές επικαλύψεις αρμοδιοτήτων, με αποτέλεσμα σε συγκεκριμένους κρίσιμους τομείς να υπάρχει δυνατότητα ταυτόχρονης δραστηριοποίησης διαφορετικών υπηρεσιών, κυρίως μεταξύ SVR και FSB, αλλά περισσότερο μεταξύ SVR και GRU, προκειμένου να εξασφαλίζεται η «διπλή» πληροφόρηση και να αξιολογείται συγκριτικά το έργο τους.